

Словенска терминологија данас

SERBIAN ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS

SCIENTIFIC MEETINGS

Volume CLXVII

DEPARTMENT OF LANGUAGE AND LITERATURE

Book 28

SLAVONIC TERMINOLOGY TODAY

Accepted at the 5th meeting of the Department of Language and Literature
of 30th May, 2017, on the basis of reviews presented by *Predrag Piper*
and *Rajna Dragičević*

Editors

PREDRAG PIPER, full member of the Academy
Dr VLADAN JOVANOVIĆ

BELGRADE
2017

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ

НАУЧНИ СКУПОВИ

Књига CLXVII

ОДЕЉЕЊЕ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

Књига 28

СЛОВЕНСКА ТЕРМИНОЛОГИЈА ДАНАС

Примљено на V скупу Одељења језика и књижевности
од 30. маја 2017. године, на основу реферата
академика *Предрага Пипера* и проф. др *Рајне Драгићевић*

Уредници

академик ПРЕДРАГ ПИПЕР

др ВЛАДАН ЈОВАНОВИЋ

БЕОГРАД

2017

Издају
Српска академија наука и уметности
и
Институт за српски језик САНУ

Уређивачки одбор

Предраг Пипер, редовни члан САНУ, Слободан Реметић, редовни члан АНУРС,
проф. др Мато Пижурица, проф. др Срето Танасић, проф. др Софија
Милорадовић, проф. др Рајна Драгићевић, доц. др Исидора Бјелаковић,
проф. др Викторија Людвигівна Иващенко, проф. др Сергей Викторович
Гринеv-Гринеvич, др Сергей Дмитриевич Шелов, prof. dr Ewa Wolnicz-Pawłowska,
к. ф. н. Вячеслав Константинович Щербин, др Марина Спасојевић и
др Владан Јовановић

Рецензенти појединачних радова

проф. др Слободан Реметић, редовни члан АНУРС, проф. др Гордана Јовановић,
проф. др Мато Пижурица, проф. др Људмила Поповић, проф. др Срето Танасић,
dr Peter Weiss, prof. dr Ewa Wolnicz-Pawłowska, проф. др Рајна Драгићевић,
проф. др Душко Витас, проф. др Сергей Викторович Гринеv-Гринеvич,
проф. др Софија Милорадовић, проф. др Александар Милановић, др Марта
Бјелетић, др Снежана Петровић, др Викторија Людвигівна Иващенко,
доц. др Исидора Бјелаковић, к.ф.н. Вячеслав Константинович Щербин,
др Владан Јовановић

Лектор и коректор радова на српском језику
Марија Селаковић

Коректура резимеа на енглеском језику
Clare McGinn Zubac

Превод и коректура резимеа на руском језику
Свејлана Гољак, Эльвира Анатольевна Сорокина

Коректура радова на руском језику
Эльвира Анатольевна Сорокина

Припрема за штампу
Милан Тасић

Тираж 400 примерака

Штампа
Службени гласник, Београд

САДРЖАЈ

Уводно слово 9

I. ПОГЛЕД НА РАЗВОЈ ТЕРМИНОЛОШКИХ И ТЕРМИНОГРАФСКИХ ИСТРАЖИВАЊА У СЛОВЕНСКИМ ЈЕЗИЦИМА. ПРАВЦИ У ТЕРМИНОЛОГИЈИ

Викторія Людвігівна Іващенко: Слов'янське термінознавство:
проблематика й перспективи розвитку 15

Эльвира Анатольевна Сорокина: Формирование теории
языка для специальных целей (ЯСЦ) 29

Сергей Викторович Гринев-Гриневиц: Антропологистика
как современное развитие терминоведения 41

Кацярына Пятроўна Любецкая: Спецыяльная лексіка
беларускай мовы як аб'ект даследавання беларускіх
лінгвістаў у канцы ХХ – пачатку ХХІ стст. 51

Marta Małachowicz: Prace dyplomowe z dziedziny terminologii
i terminografii powstałe w instytucie komunikacji
specjalistycznej i interkulturowej uniwersytetu
warszawskiego w latach 2010–2015 61

II. ТЕРМИНОЛОГИЈА И РЕЧНИЦИ

Сергей Дмитриевич Шелов: Универсальный терминологический
словарь: новый тип терминологических словарей 71

Юрий Николаевич Марчук: Проблемы многоязычной
терминографии 85

Марија С. Ђинђић: Обрада лингвистичких и
граматичких термина у двојезичном описном
речнику (на примеру Новог турско-српског речника /
Yeni Türkçe-Sırpça Sözlük) 91

Данко Шипка: Двојезична терминологија исламских термина	101
Рада Стијовић, Олга Сабо, Ранка Станковић: Речник САНУ као база термилошких речника (на примеру Речника кулинарства)	109
Володимир Володимирович Дубичинський: Терминографичні праці харківських лексикографів	125
Вячеслав Константинович Щербин: Отраслевая лексикография Беларуси	135

III. ГРАМАТИЧКА И ЛИНГВИСТИЧКА ТЕРМИНОЛОГИЈА

Јованка Радић: О логичким основама српских лингвистичких термина на <i>-ица</i> и <i>-ина</i>	149
Милош М. Ковачевић: О термину субјекат у србистици	173
Вељко Ж. Брборић: Српска правописна терминологија данас – у науци и настави	187
Драго Тешановић: Централни и периферни суфикси у српској дериватологији	197
Сања Ж. Ђуровић: Основни појмови морфематике српског језика	213
Марина Љ. Спасојевић: Појмовно-термилошки апарат при проучавању глаголског вида и сродних појава у србистици у светлу аспектолошких приступа	229
Наташа С. Вуловић: Употреба основних фразеолошких термина у српској (и словенској) лингвистици	243
Владан З. Јовановић: Српска терминологија у <i>Речнику словенске лингвистичке терминологије</i> из угла савременог стања српске лингвистике	253
Milan Harvalík: Slovánská onomastická terminologie v mezinárodním kontextu	267
Iveta Valentová: Slovenská onomastická terminológia	277

IV. СТАНДАРДИЗАЦИЈА ТЕРМИНА У ПРОШЛОСТИ И САДАШЊОСТИ. ТЕРМИНИ И КЊИЖЕВНОЈЕЗИЧКА НОРМА

Виктор Д. Савић: Српски називи документа у средњем веку – према самим документима (1189–1346)	291
Исидора Г. Бјелаковић: Синонимија у терминологији код Срба у 18. и 19. веку (математичка географија и астрономија)	305
Александар М. Милановић: Развој српске термилошке мисли у 19. веку: допринос Лазе Костића	317

Марина С. Јањић: Школска терминологија у дијахронијској перспективи	331
Ewa Wolnicz-Pawłowska: Problemy terminologiczne w działalności UNGEGN	343
Tanja Fajfar: Jezikovnokulturna ustreznost kot terminološko načelo	351
Mojca Žagar Karer: Terminološko svetovanje: izkušnje in perspektive	361
Lana Hudeček: Anglizmi u hrvatskome nazivlju	371
Milica Mihaljević: Terminologija kao deskriptivna ili preskriptivna znanost – stanje u Hrvatskoj	383

V. ТЕРМИН И ЛЕКСИЧКИ СИСТЕМ

Милорад П. Дешић: Специјална лексика и полисемија	407
Рајна М. Драгићевић: Детерминологизација као процес општег лексичког фонда	417
Mariusz Górnicz: Czy naukowcy z krajów słowiańskich lubią terminy metafory?	425

VI. ФУНКЦИОНАЛНА РАСЛОЈЕНОСТ ТЕРМИНОЛОШКОГ ИЗРАЗА – НАУЧНА, ПРОФЕСИОНАЛНА (СТРУЧНА) ТЕРМИНОЛОГИЈА И СПЕЦИЈАЛНА ЛЕКСИКА ДУХОВНЕ И МАТЕРИЈАЛНЕ КУЛТУРЕ НАРОДНИХ ГОВОРА

Ружица С. Левушкина: Лексеме из општег лексичког фонда као термини у сфери православне духовности	439
Альбіна Анатоліївна Ковтун: Способи непрямой номінації релігійних понять в українській мові	451
Ђорђе Р. Оташевић: Рад на српској слободнотидарској терминологији	461
Гордана Р. Штасни: Термини у домену нанотехнологије	469
Оксана Чмелікова-Газдошова: Субстантивовані прикметники в українській і чеській юридичній термінології	481
Бојана С. Милосављевић: Филозофска лексика у речнику и у говору	493
Милан С. Ајдановић: Грецизми у српском географском терминосистему	509
Валентина Федоровна Новодранова: Когнитивное моделирование терминосистемы предметной области знания	521
Ольга Михайловна Рылкина: Способы терминообразования русских нозологических терминов (на материале русскоязычной терминологии детской кардиологии)	529

Тамара Валентиновна Рожкова: Статус и типологизация глагола в медицинской терминологии	537
Елена Викторовна Рыжкина: О некоторых динамических процессах в современной русской терминологии	549
Маргарита Николаевна Лазарева: О соотношении интернационального и национального в научных названиях растений (на материале русского языка)	557
Оксана Вікторівна Нарушевич-Васильсва: Семантико-тематична та категорійно-поняттєва організація української термінології харчової промисловості	567
Драгана И. Радовановић: Од Вукове трпезе из његовог Рјечника до Матичиног једнотомника	577
Неђо Г. Јошић: Народни називи воћака код Срба и критеријуми њиховог раслојавања	587
Мирјана С. Петровић-Савић: Из географске терминологије Јадра	599
Ивана В. Лазић-Коњик: Лексика традиционалне културе према тематским пољима	613
Софија Ј. Мићић-Кандијаш: Лексиколошки и лексикографски аспекти превођења енглеских медицинских израза на српски	625

VII. ЕЛЕКТРОНСКЕ ТЕРМИНОЛОШКЕ БАЗЕ ПОДАТАКА И ЊИХОВА ПРИМЕНА У ТЕРМИНОЛОГИЈИ, ТЕРМИНОГРАФИЈИ И ЛЕКСИКОГРАФИЈИ. ТЕРМИНОЛОШКИ САЈТОВИ И ПОРТАЛИ

Александр Васильевич Зубов: Способы автоматического извлечения терминов из текста	639
Paweł Kowalski, Zofia Rudnik-Karwatowa: Wykorzystanie terminologii w systemie informacyjno-wyszukiwawczym językoznawstwa sławistycznego iSybisław	643
Maja Bratanić, Ana Ostroški Anić, Siniša Runjaić: Od baze do portala – razvoj nacionalne terminološke infrastrukture	657
Jana Levická: Počiatky slovenskej terminologickej databázy a jej súčasnosť a budúcnosť	667
Максим Олегович Вакуленко: Віртуальна українсько-російсько-англійська термінографічна лабораторія з фізики: сучасні лінгвістичні технології у фаховій мові	679

УВОДНО СЛОВО

Зборник пред нама настао је из реферата изложених на Међународном научном симпозијуму *Словенска терминологија данас*, који се одржао 11–13. маја 2016. године у Београду, у организацији Српске академије наука и уметности (Одељења језика и књижевности), Института за српски језик САНУ, Академије наука и умјетности Републике Српске (Одјељења књижевности и умјетности) и Матице српске. У Организационом одбору скупа били су: Предраг Пипер, редовни члан САНУ, Слободан Реметић, редовни члан АНУРС, проф. др Срето Танасић, проф. др Софија Милорадовић, проф. др Мато Пижурица, проф. др Рајна Драгићевић, доц. др Исидора Бјелаковић, др Викторија Људвиговна Ивашченко, к. ф. н. Вјачеслав Константинович Шчербин и др Владан Јовановић. Секретари Организационог одбора били су др Марина Спасојевић и др Мирјана Петровић-Савић, а научни секретари: Весна Ђорђевић и Бојана Томић. Будући да је један од основних циљева с којим је основано Друштво српске словесности био рад на стварању српске научне терминологије, одржавање Симпозијума у оквиру програма обележавања 175 година од оснивања Друштва, данас Српске академије наука и уметности, била је прилика изнова се подсетити овог важног догађаја.

На Међународном научном симпозијуму *Словенска терминологија данас* изложено је 63 реферата, а учесници су били из 11 земаља: Србије, Републике Српске (Босна и Херцеговина), Хрватске, Словеније, Пољске, Чешке, Словачке, Русије, Белорусије, Украјине и Сједињених Америчких Држава.

Првог дана, пре него што је Симпозијум званично био отворен, одржан је састанак чланова Терминолошке комисије при Међународном комитету слависта, по унапред припремљеном програму Комисије. На састанку Комисије, поред осталог, разговарано је о динамици рада на изради колективне монографије *Словенска терминологија крајем 20. и почетком 21. века* и изради библиографије радова из терминолошке лингвистичке проблематике за поменути период. Поред чланова Комисије, на Симпозијуму су учествовали домаћи и страни филолози из више лингвистичких дисциплина, будући да терминологија представља важан сегмент номенклатуре сваке појединачне науке, дисциплине, па тако и лингвистике у целини.

Скуп је отворен поздравном речју потпредседника Српске академије наука и уметности академика Љубомира Максимовића, а потом су поздравне речи упутили и представници других установа у својству организатора и покровитеља скупа: проф. др Слободан Реметић, редовни члан Академије наука и умјетности Републике Српске, др Миодраг Матицки, потпредседник Матице српске, проф. др Срето Танасић, директор Института за српски језик САНУ, и проф. др Љиљана Бајић у име Савеза славистичких друштава Србије и Међународног комитета слависта. На пленарној седници, којој су председавали академик Предраг Пипер, др Викторија Људвиговна Ивашченко и проф. др Срето Танасић, изложено је седам реферата, у којима су представљена истраживања у области терминологије из седам словенских лингвистичких средина: Украјине, Русије, Словеније, Белорусије, Пољске, Хрватске и Србије.

Другог дана скупа организоване су две паралелне секције, уобличене у два преподневна и два послеподневна блока. Након сваког блока предвиђена је и реализована петнаестоминутна дискусија. У оквиру прве секције изложено је деветнаест реферата, у којима су обрађивани проблеми из лингвистичке терминологије у словенским језицима, затим представљене анализе термина из разних области знања и стваралаштва из угла етимологије, историјског развоја и савременог стања, анализирана практична питања упоредне и вишејезичне терминологије и терминографије. У оквиру друге секције, изложено је деветнаест реферата, у којима су обрађене теме везане за место термина у лексичком систему словенских језика, упоредно изучавање терминолошких система, израду терминолошких електронских база и портала, као и израду терминолошких речника.

Током трећег дана скупа паралелне секције подразумевале су преподневни и један послеподневни блок (само у првој секцији), након којих је, такође, организована петнаестоминутна дискусија. У оквиру прве секције изложено је дванаест, а током друге секције седам реферата. У рефератима су обрађиване теме које се односе на функционалну раслојеност терминолошког израза, затим питање терминологије у језицима специјалне намене, проблем интернационализације и национализације у терминологији словенских језика итд. С обзиром на славистичку природу скупа, теме реферата, као што је било очекивано, у првом реду биле су посвећене дескриптивним, нормативним и компаративним аспектима словенске терминологије данас и у њеној историји.

Радови представљени у овом зборнику одражавају главне токове у којима се у словенском свету данас развија терминологија схваћена у два основним значењима – као 1) уређен систем специјалних лексичких јединица у служби одређене науке, струке, духовности, уметности и сл. и као 2) аутономна лингвистичка дисциплина која се бави изучавањем термина као

јединица термилошког система. Садржај зборника чине радови који су груписани у оквиру следећих целина: *I. Поглед на развој термилошких и термилографских изражавања у словенским језицима. Правци у терминологији, II. Терминологија и речници, III. Грамаичка и лингвистичка терминологија, IV. Стандардизација терминологије у прошлости и садашњости. Термини и књижевнојезичка норма, V. Термин и лексички систем, VI. Функционална слојеност термилошког израза – научна, стручна (професионална) терминологија и специјална лексика духовне и материјалне културе народних говора, и, као последње поглавље, VII. Електронске термилошке базе података и њихова примена у терминологији, термилографији и лексикографији. Термилошки сајтови и портали.*

Овај симпозијум била је zgodна прилика да се сагледа српска терминологија у ширем словенском лингвистичком контексту, да се погледа оно што је досад урађено и оно што још треба урадити. С друге стране, учешће великог броја домаћих лингвиста на скупу и објављивање њихових радова у овом зборнику омогућује да се српска лингвистика у пољу терминологије на ваљан начин представи широј словенској публици.

Уредници

СПЕЦЫЯЛЬНАЯ ЛЕКСІКА БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ ЯК АБ'ЕКТ ДАСЛЕДАВАННЯ БЕЛАРУСКІХ ЛІНГВІСТАЎ У КАНЦЫ XX – ПАЧАТКУ XXI СТСТ.

Кацярына Пятроўна Любецкая*

У даследаванні ажыццяўляецца спроба падагульнення наяўнага вопыту ў справе вывучэння спецыяльнай лексікі беларускай мовы ў перыяд 1990–2016 гг., вызначэння спектра ўзнятых праблем, асэнсавання кірункаў праведзеных даследаванняў. Пры аналізе прац рэпрэзентатыўнага характару – дысертацый і навуковых манаграфій – увага звернута на найбольш распрацаваныя праблемы і паказальныя для развіцця нацыянальнага тэрміназнаўства. Акрэсленне наяўных падыходаў да вывучэння спецыяльнай лексікі беларускай мовы і іх сістэматызацыя спрыяе як асэнсаванню назапашанага вопыту, так і ўдасканаленню метадаў даследавання спецыяльнай лексікі беларускай мовы ў далейшым, выбару новых кірункаў вывучэння спецыяльнай лексікі. Мяркуюцца, што вырашэнне праблем айчыннага тэрміназнаўства паспрыяе далейшаму развіццю асобнага кірунка лінгвістычных даследаванняў – тэорыі тэрміназнаўства.

Ключавыя словы: спецыяльная лексіка, тэрміназнаўства, тэрміналогія, тэрмін, номен, наменклатура, упарадкаванне

Беларуская спецыяльная лексіка, „нягледзячы на абмежаванасць функцыянавання, займае істотнае месца ў агульналітаратурнай беларускай мове“ (Рычкова 2013: 54). Да аналізу спецыяльнай лексікі беларускай мовы неаднойчы звярталіся айчынныя і замежныя навукоўцы, сведчаннем чаму з’яўляецца шырокі корпус тэарэтычных і практычных даследаванняў. Разам з тым на сённяшні дзень задача сістэматызацыі набыткаў у справе вывучэння спецыяльнай лексікі беларускай мовы не губляе сваёй актуальнасці. Прадугледжваецца, што падагульненне наяўнага вопыту ў справе вывучэння спецыяльнай лексікі беларускай мовы ў 1990–2016 гг. паспрыяе як усведамленню спектра ўзнятых праблем, так і фарміраванню ўяўлення аб кірунках праведзеных даследаванняў, асноўных тэндэнцыях развіцця тэрміналагічнай думкі ў Беларусі. Варта пры гэтым адзначыць, што мы не прэтэндуюем на паўнату прэзентацыі ўсіх аспектаў вывучэння спецыяльнай лексікі беларускай мовы, але засяродзім увагу на найбольш распрацаваных у навуковых працах і паказальных для айчыннага тэрміназнаўства. У сувязі з гэтым пагаджаемся з меркаваннем, што «сістэматызацыя і каталагізацыя існуючых навуковых падыходаў прадугледжваюць крытычны разгляд назапашаных ведаў і ацэнку

* Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт, Мінск; katerina_lingvo@mail.ru

наяўных дасягненняў праз прызму перспектывы развіцця лінгвістыкі» (Дзятко 2011: 3). Асноўная мэта артыкула прадугледжвае залучэнне ў якасці факталагічнай базы прац рэпрэзентатыўнага характару – дысертацыйных і манаграфічных даследаванняў, падрыхтаваных у перыяд 1990–2016 гг.

Характарызуючы **тэматычны** ахоп праведзеных даследаванняў у сферы вывучэння беларускай спецыяльнай лексікі, можна адзначыць, што ў перыяд канца ХХ – пачатку ХХІ стст. даследчыкі ў межах галіновага тэрміназнаўства скіроўваюць сваю ўвагу на вывучэнне такіх сфер, як: анатомія, аўтамабільны і водны транспарт, геалогія, грамадска-палітычная дзейнасць, граматыка, залогія, матэматыка, машынабудаванне, метэаралогія, народныя промыслы і рамёствы, рэлігія, сельская гаспадарка, тапаніміка, правазнаўства, тэхніка, фаўна, філасофія, чыгуначны транспарт, энтамалогія, юрыспрудэнцыя.

У канцы ХХ-пачатку ХХІ стст. навукоўцы звяртаюцца таксама да асэнсавання гісторыі развіцця пэўных лексіка-семантычных груп. Уключэнне гэтых прац у наша даследаванне лічым мэтазгодным, паколькі у гэтым выпадку цалкам пагаджаемся з укладальнікамі “Паказальніка тэрміналагічных дысертыцый” (2006), якія сцвярджаюць, што “ў сучасны час практычна кожны назоўнік (за выключэннем стылістычна афарбаваных) абазначае і паняцце або спецыяльнае ўяўленне, што з’яўляецца прадметам даследавання той або іншай навукі... У перыяд да фарміравання навукі, спецыяльная лексіка адпаведнай галіны ведаў існуе ў выглядзе лексіка-семантычнай групы...” (Гринеў-Гриневіч 2006: 11). У гэты перыяд даследчыкаў цікавіць вывучэнне асобных груп лексікі: найменні адзення, абутку, галаўных убораў, упрыгажэнняў, матэрыялаў для вырабу адзення, намінацыі беларускага вясельна-абрадавага жаночага касцюма, занальная лексіка ў найменнях з’яў жывой прыроды, найменні стравы і пітва, энтамалагічныя назвы, вытворча-прамысловыя тапанімічныя назвы, прадметная лексіка, намінацыі водных аб’ектаў, гідранімія і айканімія, тапанімія, тэмпаральная лексіка, назвы асоб па рамяству і прафесіі, назвы чалавека паводле знешняга выгляду, лексіка народных промыслаў і рамёстваў, структурна-семантычная характарыстыка найменняў асобы паводле прафесійнай і тэрытарыяльнай прымет, назвы асоб паводле дзейнасці, назоўнікі са значэннем асобы, лексіка цясларскага і сталярнага рамёстваў, семантычнае поле “адзенне”, дзеясловы са значэннем інтэлектуальнай дзейнасці, метафарычная рэпрэзентацыя псіхалагічнай сферы чалавека, касмаганічная лексіка, апелятыўная лексіка з семантыкай персанальнасці, айконімы, суадносныя з назвамі расліннага свету, фразеалагізмы з кампанентам-арнітонімам, лексіка народнай медыцыны, лексіка хатняга жаночага рамяства, народная лексіка ткацтва, намінацыі адзення, паходжанне назваў адзення, назвы хлеба, канфесійная лексіка, дзеясловы эмацыйнага стану і пачуцця, лексіка і фразеалогія, што называюць міміку, жэсты, дзеясловы кагнітыўнай дзейнасці, ментальныя дзеясловы, лексіка памеру.

У межах **дыяхранічнага і гістарычнага** тэрміназнаўства навукоўцы працягваюць даследаванні на матэрыяле старабеларускай мовы. Так, у заяўлены перыяд прааналізавана мінералагічная лексіка, музычная лексіка, лексемы спецыяльнага прызначэння ў „Трыбунале“ (1586), тапанімія, рэлігійная лексіка, анатама-фізіялагічная і медыцынская лексіка, найменні адзення, галаўных убораў і матэрыялаў для іх вырабу ў помніках старабеларускай пісьменнасці, мова старабеларускай навукова-публіцыстычнай літаратуры, лексіка Статута Вялікага Княства Літоўскага (1588), мова беларускага перакладу “Хронікі” М. Стрыйкоўскага пачатку XVII ст., лексіка „Александры“, мова палемічнай рэлігійнай літаратуры канца XVI ст., мова перакладу “Траянскай гісторыі” пачатку XVII ст., мова беларускай пісьменнасці ранняга перыяду (на матэрыяле Вісліцкага статута XV ст.).

Паколькі праблема беларускай спецыяльнай лексікі, вызначэння яе мовазнаўчай сутнасці застаецца пакуль канчаткова нявырашанай, **феномен спецыяльнай лексікі** стаў цэнтрам увагі лінгвістаў амаль ва ўсіх дысертацыйных і манаграфічных даследаваннях. Пры правядзенні даследаванняў навукоўцы вызначаюць сутнасць і аб'ём паняцця “**тэрміналогія**” і лічаць навуковую тэрміналогію „паказчыкам сталасці нацыі“ (Сцяцко 2005: 325). “У сучасным беларускім тэрміназнаўстве колькасна пераважаюць працы нарматыўна-семантычнага і сістэмна-семіятычнага кірункаў, што тлумачыцца, на нашу думку, грамадскай важнасцю існавання ўнармаваных тэрмінасістэм розных галін навукі, тэхнікі, культуры, а таксама агульнай перспектыўнасцю тэрміналагічных даследаванняў у беларускай лінгвістыцы” (Дзятко: 2009: 23). Пры вырашэнні пытання суадносін **тэрміналогіі** і сістэмы **агульналітаратурнай** мовы адзначаецца, што “меркаванне пра тое, што тэрмін утвараецца ў залежнасці ад экстралінгвістычных фактараў, не супярэчыць меркаванню пра тое, што тэрміны могуць утварацца з слоў агульнаўжывальнай лексікі і па існуючых у мове словаўтваральных мадэлях” (Лапкоўская 2007: 14). Даволі пашыраным у беларускім мовазнаўстве з'яўляецца меркаванне, што не варта тэрміналогію разглядаць за межамі лексічнай сістэмы мовы і супрацьпастаўляць тэрмін агульнаўжывальнаму слову. “З аднаго боку, у агульналітаратурную лексіку пранікаюць тэрміны найбольш актуальных для грамадства навук: эканомікі, сацыялогіі, фізікі, біялогіі, медыцыны і інш. З другога – тэрміналагізуюцца асобныя словы агульналітаратурнай мовы” (Антанюк 1994: 569). “У разуменні сутнасці тэрміна мэтазгодна размяжоўваць функцыянальны і зместавы бакі тэрміналогіі, г.зн. яе прызначэнне і ўнутраны змест. Асноўнае прызначэнне – гэта намінацыі, здольнасць называць навуковыя паняцці; унутраным зместам з'яўляюцца адпаведныя паняцці і рэаліі” (Антанюк 1994: 568). Даследчыкі звяртаюць увагу на тое, што “розныя тэрміналагічныя сістэмы адрозніваюцца спецыфікай паняццяў і назваў, якімі яны апелююць. Так, у прыродазнаўчай, а яшчэ больш у тэхнічнай навуцы,

дзе значнае месца займаюць прадметы, а колькасць адцягненых паняццяў параўнальна невялікая, на першае месца выступае намінацыйны аспект, а ў філасофіі, матэматыцы – наадварот” (Антанюк 1994: 569). “Сутнасныя ўласцівасці **тэрміна і агульнаўжывальнага** слова пацвярджаюць іх адзіную слоўную прыроду” (Лаўрыновіч 2012: 5). Даследчыкі адзначаюць, што “аналіз тэрмінаў (галоўным чынам прыродазнаўчых і прамыслова-тэхнічных), утвораных шляхам метафарызацыі і метанімізацыі, выразна паказаў правільнасць палажэння аб адзінстве слова і тэрміна і правамернасць разгляду тэрміналогіі як састаўной, даволі значнай часткі слоўнікавага складу мовы” (Капейко 2007: 129).

Беларуская навука аб мове ведае нямала розных **дэфініцый тэрмінаў**. Пашыраным можна прызнаць меркаванне адносна таго, што акрэсленне дэфініцыі тэрміна выклікае цяжкасці. Прычына гэтага крыецца перадусім у розніцы падыходаў да таго, што такое тэрмін.

Пры размежаванні паняццяў „**тэрмін**“ і „**номен**“ аўтарамі акадэмічнай “Лексікалогіі сучаснай беларускай літаратурнай мовы” (Мінск, 1994) выразна акрэсліваюцца межы паміж тэрміналогіяй і наменклатурай, скрупулёзна пералічваюцца наяўныя адрозненні паміж імі (Лексікалогія 1994: 421–427).

Даволі стракатай з’яўляецца карціна, што прэзентуе **прыметы тэрміна**. Сярод пашыраных прымет можна назваць: дакладнасць, адназначнасць у межах пэўнай тэрмінагаліны, кароткасць, зручнасць утварэння ад яго вытворных, стылістычная і экспрэсіўная нейтральнасць, незалежнасць ад кантэксту, матываванасць, сістэмнасць, канвенцыйнасць. Да іншых патрабаванняў далучаюць таксама непажаданасць наяўнасці морфаварыянтаў, плеанастычных варыянтаў, празмернасць інфармацыі, сінаніміі, аманіміі, дублетаў. Разам з тым навукоўцы прыходзяць да высновы, што не ўсе з пералічаных прымет з’яўляюцца значымымі для выпрацоўкі дэфініцыі тэрміна. Аўтарамі ўзнімаюцца праблемы, што датычаць пытанняў **паняццыйнай, сістэмнай арганізацыі спецыяльнай лексікі**.

Своеасаблівым сінтэзам большасці існуючых думак, якія часам могуць дапаўняць адна другую, з’яўляецца акрэсленне асноўных **лексіка-семантычных з’яў**, якія ўласцівы розным тэрмінасферам беларускай мовы. Традыцыйна пры гэтым разглядаюцца такія лексіка-семантычныя з’явы, як: сінанімія, дублетнасць, варыянтнасць, полісемія, аманімія, антанімія, эмацыйна-экспрэсіўная нейтральнасць тэрмінаў.

Асобнай тэмай для вывучэння стала вызначэнне асаблівасцей функцыянавання тэрмінаў **розных часцін мовы**. Хоць і існуе меркаванне, што „вывучэнне граматычных асаблівасцей тэрмінаў не павінна быць самазаймаючай тэрміналагічных даследаванняў, аднак „граматыка тэрміна – гэта адна з анталагічных (канстытуцыйных) уласцівасцей спецыяльнай лексікі“, якая не можа быць не ўлічана пры поўным апісанні тэрмінасістэмы“ (Татарінов 1996:

199). У праведзеных даследаваннях вывучаецца роля розных часцін мовы ў тэрміналогіі і разглядаюцца асаблівасці іх тэрміналагізацыі. Л. Антанюк акцэнтуюе ўвагу на неабходнасці выкарыстання ў беларускай тэрміналогіі аднаслоўнай тэрмінаадзінкі, прапаноўвае шляхі скарачэння шматслоўных беларускіх тэрмінаў.

Традыцыйна адным з аспектаў вывучэння тэрмінасфер стала вызначэнне **крыніц, шляхоў і спосабаў фарміравання** беларускіх тэрмінаў. **Гісторыя** беларускай тэрміналогіі знайшла адлюстраванне ў манаграфіі Л. А. Антанюк “Беларуская тэрміналогія: станаўленне, развіццё, структура” (1992). Асобным аспектам вывучэння ў беларускім тэрміназнаўстве стала асэнсаванне пытанняў **гісторыі тэрмінаграфіі**, дзе вывучаецца гісторыя тэорыі і практыкі ўкладання тэрміналагічных слоўнікаў (Любецкая 2002, Любецкая 2004). Частка даведніка “Беларускае мовазнаўства: дысертацыі па беларускай мове, абароненыя ў Рэспубліцы Беларусь (1990–2011 гг.): навуковы даведнік” (Дзятко, Шахоўская, 2011) распрацаваны ў аспекце **бібліяграфічнай гісторыі тэрміназнаўства**. У навуковым выданні „Беларускае мовазнаўства і развіццё беларускай літаратурнай мовы: 1920–1930-я гады“ (2013) з выкарыстаннем матэрыялаў перыядычнага друку і архіваў у асобным раздзеле „Лінгвістыка 1920-х гг.: распрацоўка правапісу, тэрміналогіі, канцэпцыі літаратурнай мовы“ аналізуюцца акалічнасці фарміравання тагачаснай навуковай тэрміналогіі, выказваюцца таксама альтэрнатыўныя погляды на фарміраванне тэрміналогіі і літаратурнай мовы“.

Беларускія даследчыкі звяртаюцца таксама да **эвалюцыйных** працэсаў у тэрміналагічнай лексіцы. У навуковым выданні „Мова беларускага заканадаўства XX стагоддзя: генезіс і эвалюцыя“ (Кулеш Г. І., 2015) на матэрыяле беларускамоўных тэкстаў канстытуцый і кодэксаў разглядаюцца пытанні фарміравання і ўпарадкавання лінгвістычных сродкаў заканадаўства XX ст. Аўтарам даследавання акрэслены статус мовы закона ў сістэме стыляў, адлюстраваны шляхі выпрацоўкі лексічных, марфалагічных і сінтаксічных сродкаў для заканадаўчай сферы, вызначаны тэндэнцыі іх удасканалення на працягу мінулага стагоддзя.

Пры вызначэнні відаў **эвалюцыі** беларускай тэрміналогіі вядзецца гаворка звычайна пра дзве формы. “Да першай адносіцца натуральнае фарміраванне тэрміналагічнай лексікі. Яно адбываецца ў працэсе развіцця адпаведных галін ведаў і з’яўляецца аб’ектам фундаментальных даследаванняў. Другая форма – вынік спецыяльнай тэрміналагічнай работы, якая ўключае мэтанакіраванае нарміраванне, упарадкаванне, уніфікацыю, праектаванне, практычнае стварэнне тэрмінаў і тэрмінасістэм і абпіраецца на прыкладныя, у тым ліку інжынерна-тэрміналагічныя навуковыя даследаванні” (Антанюк 1992: 7).

Пры асэнсаванні праблем **лексікаграфавання спецыяльнай лексікі** вызначана спецыфіка прадстаўлення спецыяльнай лексікі ў агульнафілалагічных

слоўніках беларускай мовы. У манаграфіі „Компьютерные языковые ресурсы на материале специальной лексики белорусского языка“ (2013), падрыхтаванай пад навуковай рэдакцыяй Л.В. Рычковай, разгледжаны таксама пытанні распрацоўкі мэтавых камп’ютарных моўных рэсурсаў на матэрыяле спецыяльнай лексікі беларускай мовы.

Падчас **структурна-генетычнай** характарыстыкі тэрмінаў у даследаваннях беларускіх навукоўцаў прапануецца аналіз запазычвання лексікі іншамоўнага паходжання: спосабаў выкарыстання інтэрнацыянальных элементаў у тэрміналогіі, а менавіта: тэрміны з кампанентамі грэчаскага, лацінскага і рамана-германскага паходжання. Навукоўцамі разглядаюцца беларуская мова як лексічная база і папайненне спецыяльнай лексікі за кошт уласных рэзерваў. Адным са шляхоў фарміравання фонда спецыяльнай лексікі стала тэрміналагізацыя агульнанародных і дыялектных слоў. Некаторыя з навукоўцаў прыходзяць да высновы, што пераважная частка тэрмінаў створана на базе беларускай нацыянальнай мовы. Запазычанне таксама аналізуецца як крыніца фарміравання беларускіх тэрмінаў.

Асобным аспектам вывучэння спецыяльнай лексікі стала апісанне **спосабаў яе ўтварэння** і часавых межаў функцыянавання марфалагічных мадэлей, што спрыяе вызначэнню, з аднаго боку, тыповых і прадуктыўных мадэлей, а з другога боку, акрэсленню мадэлей нерэгулярнага і непрадуктыўнага ўтварэння. **Дэрывацыйны** аспект пры гэтым характарызуецца праз аналіз фармантаў і іх значэнняў, а таксама наяўныя мадэлі і канструкцыі. Даследчыкамі акцэнтуюцца ўвага на вылучэнні асаблівасцей т.зв. тэрмінаўтварэння. Згодна з назіраннямі даследчыкаў, **семантычны** спосаб утварэння тэрмінаў мае пэўныя адрозненні ад гэтага ж спосабу ўтварэння агульналітаратурных слоў.

Структурны аспект вывучэння тэрмінаў арыентаваны традыцыйна на вылучэнне наступных тыпаў тэрмінаў: тэрміны-словы, тэрміны-словазлучэнні, словы-сімвалы. У манаграфіі „Беларуская навукова-тэхнічная тэрміналогія: фарміраванне, функцыянаванне, развіццё“ разглядаецца пры гэтым 6 класаў тэрмінаў: тэрміны-словы; тэрміны-словазлучэнні; тэрміны-абрэвіятуры; тэрміны-літарныя ўмоўныя абазначэнні; тэрміны-сімвалы (знакі); наменклатура“ (Мінакова 2004: 15).

Праблема **асаблівасцей фарміравання** беларускай спецыяльнай лексікі неаднойчы цікавіла даследчыкаў: акрэслены шляхі і прынцыпы стварэння спецыяльнай лексікі, ахарактарызаваны дасягненні беларускіх тэрмінатворцаў. На думку даследчыкаў, „асноўным слабым месцам шэрагу метадык, па якіх ажыццяўляюцца тэрміналагічныя даследаванні... з’яўляецца тое, што аб’ектам аналізу ў іх выступае не сфера функцыянавання тэрміналогіі – навуковыя тэксты, а сфера яе фіксацыі – розныя тэрміналагічныя слоўнікі і даведнікі“ (Гвоздовіч 2008: 14). Даследчыкамі амаль адзінадушна выказваецца меркаванне аб тым, што фарміраванне беларускай спецыяльнай лексікі

дэтэрмінавана ўзаемадзеяннем лінгвістычных і экстралінгвістычных фактараў. “На працягу стогадовага перыяда нацыянальная тэрміналогія фарміравалася пад уздзеяннем розных, а часам і супрацьлеглых тэндэнцый, што абумовіла наяўнасць розных сцэнарыяў упарадкавання айчыннага тэрмінафонда” (Любецкая 2015: 17).

Неабходнасць **нармавання** беларускай тэрміналогіі чырвонай стужкай праходзіць амаль ва ўсіх працах. Праблемы нармавання структуры тэрміналагічных адзінак беларускай мовы, адпаведных рускім тэрмінаадзінкам з структурай прыметнікаў, вызначэнне асноўных заканамернасцей ад'ектыўнага аддзеяслоўнага словаўтварэння закранаецца ў працы А. Багдзевіча (Багдзевіч 2000). Разглядаючы **мовазнаўчую праблематыку** ў тэрміналогіі, даследчыкі звяртаюцца да тэмы правапісу ў тэрміналогіі, формамянення, ужывання ўласных імёнаў і праблемы словаўтварэння.

Задача **ўпарадкавання** беларускай навуковай тэрміналогіі “ўключае 2 асноўныя аспекты: сістэматызацыю і ўдакладненне навуковых паняццяў і тэрмінаў (спецыяльна-навуковае, змястоўнае ўпарадкаванне) і сістэматызацыю іх моўнага афармлення (лінгвістычнае ўпарадкаванне)” (Антанюк 1994: 570). Даследчыкамі адзначаецца, што “спецыяльна-навуковае і лінгвістычнае ўпарадкаванне з'яўляецца асноўнай задачай тэрміналагічнай работы. Яе мэта – дасягненне дакладнасці і адназначнасці тэрмінаў, адпаведнасці паміж сістэмай тэрмінаў і сістэмай паняццяў” (Антанюк 1994: 569). Акцэнтуюцца таксама ўвага на актуальнасці стварэння метадыкі ўпарадкавання спецыяльнай лексікі ва ўмовах руска-беларускага білінгвізму. Даследчыкі беларускай тэрміналогіі звяртаюць увагу на той факт, што пры ўпарадкаванні тэрмінафонда істотную ролю адыгрывае вывучэнне пытанняў ужывання тэрмінаў у сферы функцыянавання (навуковых тэкстах) і падрыхтоўка слоўнікаў. “Не страчвае актуальнасці і праблема папаўнення паняццйна-тэрміналагічнага фонду, прывядзенне яго ў адпаведнасць з узроўнем развіцця сучаснай навукі” (Антанюк 1994: 570).

Як разнавіднасць інжынернай лінгвістыкі ўпершыню ў беларускім тэрміназнаўстве разгледжана мэтанакіраванае выкарыстанне **праектавання** для стварэння аптымальных тэрміналагічных сістэм.

На думку навукоўцаў, **параўнальнае** вывучэнне разнамоўных тэрмінасістэм істотнае, паколькі падобная праца спрыяе вызначэнню на фоне агульных гістарычных тэндэнцый адрозных структур і ўтварэнняў, асэнсаванню нацыянальных тэндэнцый развіцця тэрміналогіі.

У манаграфіі „Тэарэтычныя праблемы беларускай лексікаграфіі“ (1996) Шчэрбіным В.К. вызначаюцца асноўныя напрамкі беларускай тэрмінаграфіі і адбываецца спроба іх класіфікацыі, акрэсліваецца істотны для лексікографа мінімальны аб'ём метадалогічных ведаў, неабходны пры складанні тэрміналагічных слоўнікаў, як спосаб нармалізацыі беларускай навуковай тэрміналогіі бачыцца распрацоўка спецыяльных слоўнікаў.

Асобнай тэмай для асэнсавання сталі пытанні **тэрміналогіі ў дзяржаўных стандартах**. Арыентуючыся на неабходнасць **міжнароднай каардынацыі і ўніфікацыі** тэрміналагічнай работы, Л. Антанюк казала пра неабходнасць стварэння міжнародных сістэм паняццяў, а таксама спецыяльнай арганізацыі, якая б магла займацца распрацоўкай такіх сістэм.

Пытанні асабліваасцей фарміравання **навуковага стылю** беларускай мовы разгледжаны ў працах Краснея В.П. (1998, 2011).

Такім чынам, аналіз распрацоўкі пытанняў спецыяльнай лексікі за апошнія 25 гадоў у Беларусі паказаў, што пэўны вопыт, бясспрэчна, назапашаны. На падставе вывучэння прац дысертацыйнага і манаграфічнага характару можна зрабіць высновы адносна актыўнасці вывучэння кола ўзнятых праблем. На працягу 90-х гг. XX ст. – пачатку XXI ст. асноўнымі аспектамі даследаванняў стала вывучэнне пытанняў гісторыі і сучаснага стану тэрміналогіі; тэорыя тэрміна, акрэсленне статуса тэрміна і яго семантыкі, узаемаадносінны тэрмінаў і нятэрмінаў, супастаўляльны аспект тэрміналагічных сістэм розных моў, праектаванне тэрміналогіі, тэорыя і практыка тэрмінаграфіі, функцыянаванне і ўпарадкаванне тэрмінагалін, дзяржаўная стандартызацыя, міжнародная каардынацыя і ўніфікацыя, фарміраванне навуковага стылю. Як паказаў аналіз, рознааспектныя даследаванні скіраваны перадусім на вырашэнне комплексу тэарэтычных і прыкладных пытанняў. Адзначаныя кірункі вывучэння спецыяльнай лексікі на практыцы часта не маюць выразнага супрацьпастаўлення, а тэарэтычна-практычным даследаванням уласціва перакрываюцца тэм і праблем. Мяркуюцца, што вырашэнне праблем айчыннага тэрміназнаўства паспрые далейшаму развіццю асобнага кірунка лінгвістычных даследаванняў – тэорыі тэрміназнаўства.

ЛІТАРАТУРА

- Антанюк 1994: Л.А. Антанюк, Тэрміналогія. *Беларуская мова: энцыклапедыя*, 568–570.
- Антонюк 1992: Л.А. Антонюк, Белорусская терминология (составление, развитие, структура) : автореф. дис. ... д-ра филол. наук: 10.02.02, 1992.
- Антонюк 2009: М.А. Антонюк, Г.А. Гвоздович, Терминологические исследования в Беларуси, *Славянское терминоведение*, 1, 16-18.
- Багдзевіч 2000: А.І. Багдзевіч, Слоўтваральная структура аддзеяслоўных тэрмінаадзінак у сучаснай беларускай мове, Гродна : Гр ДУ.
- Гвоздович 2008: Г.А. Гвоздович, Грамматическая терминология русского и белорусского языков: истоки, структура, функционирование, Минск: БГУ.
- Гринев-Гриневиц 2006: С.В. Гринев-Гриневиц и др. Указатель терминологических диссертаций: справочное пособие, Белосток-Москва.
- Дзятко 2009: Дз.В. Дзятко, Беларуская матэматычная тэрміналогія: станаўленне, структура, функцыянаванне, Мінск: БДПУ.

- Дзятко 2011: Дз.В. Дзятко і інш. Беларускае мовазнаўства: дысертацыі па беларускай мове, абароненыя ў Рэспубліцы Беларусь (1990-2011 гг.), Мінск: БДПУ.
- Запрудскі 2013: С.М. Запрудскі, Беларускае мовазнаўства і развіццё беларускай літаратурнай мовы 1920-1930 гады, Мінск: БДУ.
- Кавалёва 2007: Л.Я. Кавалёва. Англіцызмы ў тэрміналогіі сучаснай беларускай літаратурнай мовы, Гродна: ГрДУ.
- Капейко 2007: Т.В. Капейко, Лексіка-семантычны спосаб тэрмінаўтварэння, Магілёў: МДУ імя А.А.Куляшова.
- Рычкова 2013: Л.В. Рычкова і др., Компьютерные языковые ресурсы на материале специальной лексики белорусского языка, Гродно: ГрГУ.
- Красней 1998: В.П. Красней і др., Беларуская мова, Ополе : Uniwersytet Opolski; Instytut filologii polskiej.
- Красней 2011: В.П. Красней, Беларуская тэрміналогія, Мінск : БДУ.
- Кулеш 2015: Г.І. Кулеш, Мова беларускага заканадаўства XX стагоддзя: генезіс і эвалюцыя, Мінск: БДУ.
- Лапкоўская 2007: А.М. Лапкоўская, Сучасная беларуская батанічная тэрміналогія, Гродна: ГрДУ.
- Лаўрыновіч 2012: Н.В. Лаўрыновіч, Лексіка-семантычная арганізацыя і структурна-дэрывацыйная тыпалогія сучаснай беларускай заалагічнай тэрміналогіі, Мінск.
- Лексікалогія 1994: Лексікалогія сучаснай беларускай літаратурнай мовы, Мінск: Навука і тэхніка.
- Любецкая 2002: К.П. Любецкая, 3 гісторыі нямецка-беларускай, беларуска-нямецкай лексікаграфіі і тэрмінаграфіі, Мінск: МГА “Бел. кнігазбор”.
- Любецкая 2004: К.П. Любецкая, Нямецка-беларуская лексікаграфія XX ст. і фарміраванне беларускай тэрміналогіі, Мінск.
- Любецкая 2015: Е.П. Любецкая, Беларуская нацыянальная терминология: тенденции формирования в XX-XXI вв., *Терміналогічны вiсник*, Київ, 2015, 3(1), 17-25.
- Мінакова 2004: Л.М. Мінакова і інш. Беларуская навукова-тэхнічная тэрміналогія: фарміраванне, функцыянаванне, развіццё, Гомель: ГДУ.
- Сцяцко 2005: П.У. Сцяцко, Мовазнаўчы досвед (выбраныя творы), 2, Гродна: ГрДУ.
- Тэорыя 1999: Тэорыя і практыка беларускай тэрміналогіі, Мінск: Беларуская навука.
- Татарінов 1996: В.А. Татарінов, Теория терминоведения, 1, Москва: Московский лицей.
- Шчэрбін 1996: В.К. Шчэрбін, Тэарэтычныя праблемы беларускай лексікаграфіі, Мінск: Беларускі кнігазбор.

Екатарина Петровна Любецкая

СПЕЦИАЛЬНАЯ ЛЕКСИКА БЕЛОРУССКОГО ЯЗЫКА КАК ОБЪЕКТ
ИССЛЕДОВАНИЯ БЕЛОРУССКИХ ЛИНГВИСТОВ В КОНЦЕ XX – НАЧАЛЕ XXI ВВ.

Резюме

В работе осуществлена попытка обобщения имеющегося опыта в сфере изучения специальной лексики белорусского языка в период 1990–2016 гг., определения спектра решаемых проблем, осмысления направлений проведенных исследований. При анализе работ репрезентативного характера – диссертаций и научных монографий – внимание обращается на наиболее разработанные проблемы и показательные для развития национального терминоведения. Предполагается, что определение имеющихся подходов изучения специальной лексики белорусского языка и их систематизация способствуют как осмыслению имеющегося опыта, так и усовершенствованию методов исследования специальной лексики белорусского языка в дальнейшем, выбору новых направлений. Анализ работ за последние 25 лет в Беларуси показал, что определенный опыт, безусловно, имеется. На основе изучения хронологии и тематики проведенных исследований можно сделать вывод относительно активности этой деятельности и круга разработанных вопросов. В период 90-х гг. XX ст. – начала XXI ст. основными аспектами исследований стало изучение вопросов истории и современного состояния терминологии; теория термина, определение статуса термина и его семантики, соотношение терминов и нетерминов, сопоставительный аспект терминологических систем разных языков, проектирование терминологии, теория и практика терминографии, функционирование и упорядочение терминосфер, государственная стандартизация, международная координация и унификация, формирование научного стиля. Как показал анализ, разноаспектные исследования ориентированы на решение комплекса теоретических и прикладных вопросов. Отмеченные направления изучения специальной лексики на практике часто не имеют четкого противопоставления, а теоретико-практическим исследованиям характерно пересечение тем и проблем. Предполагается, что решение проблем отечественного терминоведения способствует дальнейшему развитию отдельного направления лингвистических исследований – теории терминоведения.

Ключевые слова: специальная лексика, терминоведение, терминология, термин, номен, номенклатура, упорядочение